ఇంతలో ఉంది!

నా జీవితంలో అనేక దుర్దినాలు. కాని అవేవీ ఇప్పుడు నాకు జ్ఞాపకంరావు. జ్ఞాపకం వచ్చినా నన్ను బాధించవు. నేను దూరదేశంలో ఉండి జేబులో కానీ లేక పస్తుండిన రోజు జ్ఞాపకం వచ్చినా నాకిప్పుడు నవ్వేవస్తుంది కాని మరొకటి జరగదు. కాని నేను ఉద్యోగం సంపాదించిన రోజు – ఉద్యోగం సంపాదించిన రోజు కూడా కాదు, నా మొదటి నెల జీతం వచ్చినరోజు – జ్ఞాపకం వస్తే పశ్చాత్తాపమూ, విచారమూ, భయమూ కలుగుతుంది.

ఆనాడు నేను జీవితంలో కల్లా ప్రియతమమయిన నా భార్య స్నేహాన్ని పోగొట్టుకోవటం మొదలుపెట్టాను. నా కళ్ళ ఎదట, నేను నిస్సహాయుణ్ణి అయి చూస్తుండగా, నాకు పంచప్రాణాలుగా ఉంటూ వచ్చిన నా సీత నాకు పరమ శత్రువుగా మారిపోయింది. ఇప్పటికి కూడా నే నాశ్చర్యపడేది దేనికంటే నా వల్ల జరిగిన పొరపాటేమిటో, సీత అట్లా మారకుండా ఉంటానికి నేను ఏం చేసి ఉండవలిసిందో నాకు తెలియలేదు – ఇప్పటికీ అప్పటికీ! ఈ క్షణాన కాలచక్రం ఎనిమిది సంవత్సరాలు వెనక్కు వెళ్ళి తిరిగి ఆ రోజు వచ్చినట్టయితే నేను ఎట్లా ప్రవర్తించాలో తెలుసుకోలేని స్థితిలో ఉన్నాను. నేనైనా మందమతిని కాను, కాని నా కంటె మేధావులు ఇంకా చాలామంది ఉండి ఉంటారు. నాకు విప్పరాని చిక్కుగా ఉన్నది వారి చేతుల్లో ఇట్టే విడిపోవచ్చు ననే విశ్వాసంతో నా అనుభవం ఈ రూపంగా లోకానికి తెలియజేస్తున్నాను.

నాకా ఉద్యోగం దొరికేవరకూ మేమిద్దరమూ – నేనూ నా సీతా – ఎంత అన్యోన్యంగా ఉండే వాళ్ళం! నాకు సీత ఒక పెద్ద ఆనందకరమైన అనుభవం. సీత కాపరానికి వచ్చేనాటికి నాకు స్త్రీ వాంఛ స్పష్టంగా అనుభవంలోకి రాలేదు. కామమనేది ఎట్లా ఉంటుందో తెలుసుకోదగిన వయస్సుకాని, అనుభవంకాని, జ్ఞానం కాని నా కప్పటికింకా లేవు. సీతే మొదటిసారి నాలో కామం అనేదాన్ని రగిల్చింది. దాన్ని మళ్ళా శమింపచేస్తూ వచ్చింది. నేను సీతవల్ల ఎంత సుఖపడేవాణ్ణో సీత కూడా నా వల్ల అంత సుఖపడేదని కూడా నేను నామనస్సును సర్దిపుచ్చుక సీత వల్ల నేను పొందుతూ వచ్చిన సుఖానికంతకూ ఆమెకు ఎంతో కృతజ్ఞుణ్ణి అయి ఉండేవాణ్ణి.

మా అన్యోన్యత అంతటితో ఆగలేదు. సుగంధం ఒకచోట ఉంచితే క్రమంగా ఇల్లంతా ఆవరించినట్టు మా అన్యోన్యత మా దైనిక జీవితాన్నంతా ఆవరించింది. కామం నాకు అనుభవంలో ఉండి ఉండనట్టే నాకింకా అనేక విషయాలు అనుభవం లేవన్న సంగతి సీత క్రమంగా బయటపెట్టింది. నాకు మాతృప్రేమ కూడా తెలియదు. నాకు మంచి స్నేహితులెవరూ లేరు. తల్లీ, స్నేహితులూ, పరిచారకులూ ఉంటే ఎట్లా ఉంటుందో నాకు సీత చూపింది. ఇంకొకరిచేత "అయ్యో, పాపం!" అనిపించుకోవటమనేది లేక, ప్రతిదానికీ నాకు నేనే సంపూర్ణంగా బాధ్యుణ్ణి అవుతూ, నాకు నేను సహాయుణ్ణిగా ఉంటూవచ్చిన నాకు కొత్తలో సీత ప్రతిదానికీ అడ్డం వస్తున్నట్టుండేది. కాని క్రమంగా ఆ భావం పోయింది. అనేక విషయాల్లో నేను సీత సానుభూతీ, సలహా కోరటమేకాక, మరికొన్ని పనులు సంపూర్ణంగా సీత బాధ్యత మీద సీతకే వదిలి వెయ్యటం నాకు లాభకరమూ సుఖకరమూ అని కూడా నేర్చుకున్నాను.

మధ్య మధ్య నన్నొక్క ఆలోచనే బాధిస్తూ ఉండేది. సీత నాకు ప్రతి క్షణమూ ఏదో రూపంగా - అనేక వందల స్వల్ప విషయాలలో - ఇంత ఆనందం కలగజేస్తున్నది; నేనామెకు తిరిగి ఏమి ఇస్తున్నాను? సీత ఇన్ని విధాల నా సుఖం గుర్తించగలదు; సీత కంటె నేను నాలుగేళ్ళు పెద్ద అయి ఉండి కూడా - నాకు పందొమ్మిదోఏడు. సీతకు పదిహేనో ఏడు ప్రవేశించింది - నేను సీత సుఖం ఏమిటో ఏమీ తెలియని స్థితిలో ఉండటానికి కారణమేమిటి? ఎప్పుడన్నా సీతకు పూలు తెచ్చిపెట్టటమూ, కాఫీ హోటలునించి తినుబండారాలు తీసుకురావటమూ తప్ప నేనామెకు చెయ్యగలది ఏమీ కనిపించకపోయింది - సీతను వెర్రిగా, అదివరకు ఎన్నడూ ఎవరినీ ప్రేమించనట్టు, ప్రేమించటం తప్ప!

ఇట్లా కాలం వెళ్ళుతూండగా అకస్మాత్తుగా మానాన్న చనిపోవటంతో నా దారిద్ర్యం బయటపడ్డది. అప్పటికి నేను బిఎ పూర్తి చేశాను. కాని ఇంకా ఉద్యోగంలో ప్రవేశించలేదు. మా యిల్లు తప్ప మిగతా ఆస్తి యావత్తూ అప్పుల వాళ్ళ పాలయింది. మా నాన్న తన జీవితాన్ని రెండు వేలకు బీమా చెయ్యకపోతే ఆ యిల్లు కూడా పోవలసిందే. ఈ స్థితిలో నేను అకస్మాత్తుగా నా తిండికీ గుడ్డకూ నా భార్యమీద ఆధారపడవలసి వచ్చింది.

నా భార్యకు కూడా తల్లి చిన్నతనంలోనే గతించటంవల్ల నా పెళ్ళి అయిన కొద్దికాలానికే సీత ముత్తవతల్లి చనిపోగానే ఆవిడగారి తాలూకు ఆస్తి పధ్నాలుగెకరాలు యీనాం మాగాణీ భూమి సీతకు సంక్రమించింది. మేమిద్దరమూ అన్యోన్యంగా కాపరం చేస్తూ ఉండటం చూసి సహించలేనివాళ్ళు, "మగవాడు ఆడదాని అడుగులకు మడుగులొత్తితే కాపరం గుంభనగా ఉండకేం జేస్తుంది? పధ్నాలుగెకరాలు వెంట తెచ్చిన పెళ్ళాన్ని బాగా

చూడక ఏం చేస్తాడు?" అని అనేవాళ్ళు. ఇది నాచెవిన పడ్డప్పుడు నాకెంతో కష్టం వేసింది. ఈ సంగతి సీతతో అంటే ఆ పదిహేనేళ్ళు వెళ్ళని పిల్ల నన్ను ఎంత బాగా ఓదార్చిందో నాకే తెలుసు – "ఎంత ఓర్చలేని వాళ్ళుంటారండి!... నా డబ్బు వచ్చి మీ ఒళ్ళోపడినట్టు! మీరు, పాపం, నా సొత్తు ఒకదమ్మిడీ అయినా తిన్నట్టు! నల్ల పూసలకు కూడా మీరు నాకు ఖర్చుపెట్టనట్టు!" ఈ మాటలు – లోకజ్ఞానం లేని అమాయకురాలు అన్న ఈ నిష్కపట వాక్యాలు – నా చెవిలో ఈనాటికి కూడా మోగుతూ ఉంటై!

ఇంకేం? సీత ఈ మాటలని సంవత్సరమయినా వెళ్ళక పూర్వమే నన్ను నా సీత పోషించటం మొదలుపెట్టింది. మా మామగారికీ ఏర్పాటు ఎంత మాత్రమూ రుచించలేదు. సీత ఆయన్ను నానా మాటలూ అన్నది. సీతకు తల్లి పోయినప్పటి నించీ తండ్రి దగ్గిర చాలా చనువూ స్వతంత్రమూనూ. తనకెంత యిష్టంలేకపోయినా ఆయన కుమార్తె ఇష్టప్రకారం చెయ్యవలసినవాడయినాడు.

మాయిద్దరికీ ఇది ఒక నూతన బంధం అయింది. ఇప్పటి సాంఘిక పరిస్థితుల్లో మగవాణ్ణీ ఆడదాన్నీ త్రాసులో తూస్తే మగవాడివైపు మొగ్గు చాలా జాస్తిగా ఉంటుంది. విద్యా జ్ఞానమూ, బలమూ, అవకాశమూ మొదలైనవన్నీ మగవాడి వైపే ఉన్నై. సాంఘికాచారాలు ఈ తేడాను తగ్గించటానికి బదులు మరింత చేసినై. కాని ప్రత్యేకించి మా దాంపత్యం విషయంలో మొదటినుంచీ ఈ తేడా దాదాపు ఏమీలేకుండా వచ్చింది. దానికి మా యిద్దరి అన్యోన్యతా, లోకజ్ఞానం లోపించటం కూడా సహాయపడినై. అప్పటికీ ఇంకా నావైపు మొగ్గు జాస్తి అయి ఉంటే నా దారిద్ర్యం వచ్చి దాన్ని సరిచేసింది.

సరిచేసిందని ఇప్పుడంటున్నాను. సీతవైపే మొగ్గు జాస్తి అయిందని నేను నా అంతరాత్మలో భావించి ఉండాలి.

నేను అమిత గర్వినీ దురభిమానినీ అని చెప్పలేదింకా. అనేక సంవత్సరాలు ఎవరి ప్రాపకమూ లేకుండా జీవించినవాణ్ణి కావటం వల్ల ఆ దుర్గుణాలు నాకబ్బి ఉండవచ్చును. లేక మా అమ్మ పోలిక నాకు వచ్చి ఉండవచ్చును. ఆవిడ అమిత అభిమాని అని చెప్పుకునేవారు – చనిపోయిన మనిషిని దురభిమాని అనటం ఇష్టంలేక నేమో!

నా భార్య ఆస్తిమీద జీవించటం నా అభిమానానికి గొడ్డలిపెట్టే. కాని అక్కడ నాకు సీత మీదకల ప్రేమ నా గర్వాన్ని అణిచివేసింది. అదే సీతకాక మరొకరై ఉండినా, సీతకూ నాకూ అంత స్నేహం లేకపోయినా నేనా ఏర్పాటుకు ప్రాణం పోయినా అంగీకరించి ఉండను. సీత తూకం నాతూకం కంటె జాస్తి అయిందన్న ఆలోచన నా అంతరాత్మలో ఉండనే ఉంది. కనక, ప్రేమ నా గర్వాన్ని జయించగానే – అంటే ఈ ఏర్పాటుకు నేను తల ఒగ్గిన మరుక్షణం నించీ – నేను సీతకు భృత్యుడల్లే ప్రవర్తించసాగాను. అన్ని

ఆలోచనల్లోనూ సీతది పైచెయ్యి కానిచ్చాను. సీతను నాకంటె ఉత్కృష్టతరమైన వ్యక్తిని చూసినట్టే చూసేవాణ్ణి. నా జడ్జిమెంటు – నా స్వతంత్ర బుద్ధి – వినియోగించటం పూర్తిగా మానేశాను. ఇంటి యాజమాన్యం సీత చేతిలోకి పూర్తిగా వెళ్ళనిచ్చాను. ఆడపనులు చెయ్యటంలో ఎంత నిధి అయినా సీత మగ పెత్తనం నెత్తిన వేసుకుని చిన్న చిన్న పొరపాట్లు చెయ్యటం ప్రారంభించింది – అనుభవం లేని నేనే పట్ట గలిగినవి. కాని నేను సీత తప్పులు దిద్దేవాణ్ణికాను. నా కళ్ళకవి తప్పులుగా కూడా కనపడేవికావు!

ఇదంతా ఒక విధంగా చూస్తే నేను నా వ్యక్తిత్వాన్ని పోగొట్టుకోవటమే. కాని దానికి నాకేమీ అభ్యంతరం లేకపోయింది. నాకు సీత మీదకల ప్రేమ నా స్వాభిమానం నెత్తిన కూర్చోక పోతే నేను నా వ్యక్తిత్వాన్ని అంత సులభంగా విసర్జించేవాణ్ణి కాదేమో కాని, అభిమానం ఎప్పుడయితే తల ఎత్తలేక పోయిందో అప్పుడు సీతమీద నా ప్రేమా అభిమానమూ ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం వహించినై.

నా సహజగర్వం తాత్కాలికంగా ఓడిపోయినా ఓటమికి అంగీకరించలేదని తోస్తుంది. నా ప్రేమ చాటున పడిపోయి కూడా అది అదృశ్యంగా పనిచేస్తూ ఉండి ఉండాలి. "దబ్బున ఉద్యోగం సంపాదించు. ఇట్లా భార్యమీద పడి ఎంతకాలం జీవిస్తావు?" అనేది నా గర్వం అదను కనిపెట్టి. దాని ప్రేరేపణకు నా మనస్సు కలతపడటం ప్రారంభించగానే, నా ప్రేమే నన్ను నానా చివాట్లూ పెట్టేది.

"నీ మగ దుర్బుద్ధి పోనివ్వలేదు. సీతను నీకంటె ఎక్కువగా చూడవలిసి రావటం నీకు కష్టంగా ఉంది. ఆమెకు రుణపడితే ఆమెకు నువు పయిచెయ్యిగా ఉండలేవనేగా నీ దిగులు! తన సొత్తు నువు తింటున్నావన్న దిగులు సీతకులేదని నువ్వెరగవా? సీత నీ విషయం తండ్రితో పోట్లాడటం నువు కళ్ళారా చూడలేదా?" అనేది నా ప్రేమ. అప్పుడు మళ్ళా మనస్సు కుదుటపడేది.

కాని నా గర్వం మళ్ళా సమయం చూచి "ఓరి మూర్ఖుడా! నిన్ను ఒక సంవత్సరం మేపటానికి సీత ఉబలాటపడవచ్చు. పది సంవత్సరాలు కూడా మేపవచ్చు. శాశ్వతంగా నిన్ను భరించటం వల్ల మీ ఇద్దరి ప్రేమకూ ఎంత అపాయం ఉందో ఆలోచించు!" అనేది. వెంటనే కోటు తొడుక్కుని ఎవరినన్నా చూసి రావటానికి బయలుదేరేవాణ్ణి!

నా ఉద్యోగ ప్రయత్నం ప్రత్యేకంగా ఒక కథగా రాయవలసిన విషయం. మొదట మొదట ఉద్యోగం దొరకటం నాకొక కష్టమైనదాన్లో జత కాదనే అహంకారంతో ఉండేవాణ్ణి. చిన్న చిన్న ఉద్యోగాల్లో శాశ్వతంగా బతకటం నాకే ఇష్టంలేదు. కాని వాటికి నేను పాల్పడితే ఏ వంకపెట్టి నాకివ్వమంటారు? మంచి ఉద్యోగం వచ్చినప్పుడే చేతాంలే, ఇతరుల మాదిరిగా మనం తక్కువ జీతాలకు చిన్న ఉద్యోగాలలో ప్రవేశించవలసిన అగత్యమేమిటనుకునే

కాలం వెళ్ళిపోయింది. చిన్న ఉద్యోగమో చచ్చు ఉద్యోగమో వెంటనే సంపాదించి తీరాలి. కాని చింత చచ్చినా పులుపు చావక, ఉద్యోగం రాకేం చేస్తుంది లెమ్మని చాలా నిర్లక్ష్యంగా ఉంటూ, నాకా ఉద్యోగాలివ్వదగిన వాళ్ళతో ఆకాశంనించి దిగివచ్చిన వాడల్లే మాట్లాడేవాణ్ణి.

ఆరు నెలలు ప్రయత్నం చేసినా నాకొక 90 రూపాయల ఉద్యోగం దొరకలేదు. ఉద్యోగం కోసం నేను తమను ఆశ్రయించానన్న కారణం ఆధారం చేసుకుని ఉద్యోగం ఇచ్చేవాళ్ళు నాతో అమిత అమర్యాదగా, వీధి బడిపంతులు తన విద్యార్థులతో మాట్లాడే ధోరణిలో సంభాషించసాగారు. కొంతకాలం వరకూ, "ఛీ! ఇటువంటి వెధవలకింద ఉద్యోగం చేసేదేమిటి? అయినా ఇదేమంత గొప్ప ఉద్యోగమని!" అని నన్ను నేను సముదాయించుకునే వాణ్ణి. కాని క్రమేణా నా గర్వం గాయపడసాగింది. ఉద్యోగాలిచ్చే వాళ్ళంతా నా మీద కచ్చపట్టారా? లేక నేను ఎంత చచ్చు ఉద్యోగానికి కూడా అర్హుణ్ణికానా? అందరూ నా మీద పగపట్టారని నన్ను నేనే నమ్మించుకోలేక పోయినాను. ఇక మిగిలిన అనుమానం నా గర్వాన్నీ, దాని ద్వారా నా మనసునూ దహించసాగింది. ఆ పరిస్థితులలో సీత నన్ను ఎన్నో విధాల అనునయించక పోతే ఏమయి ఉండేవాణ్ణో?... తప్పక బాగుపడి ఉండేవాణ్ణేమో!

కాని సీత గాయపడిన నా మనస్సుకు చక్కగా శైత్యోపచారం చేసింది. వాళ్ళంతా వెధవలన్నది. వాళ్ళు నా తెలివితేటలు కనుక్కోలేరన్నది. "పోనివ్వండి, వెధవ ఉద్యోగం. ఈ కాని ఉద్యోగాల కోసం ఎందుకు హైరానపడతారు? మనకు సుఖంగా జరిగిపోవటంలేదా?" అన్నది సీత.

"కాదు, సీతా! నేను, పాపం, నీకేమీ పెట్టకపోగా, నీ సొమ్ముతింటూ కూర్చోటమేమిటి? రేపు పిల్లలు పుట్టుకొస్తారు. అప్పుడింత హాయిగా వెళుతుందా?" అన్నాను.

సీత చిన్నబుచ్చుకుని, "మీరట్లా అంటే నాకు కష్టంగా ఉంటుందండీ! నా డబ్బేమిటి? నాకటువంటి భేదాలు లేవు! అంతగా అయితే పిల్లలు పుట్టిన తరవాత ఉద్యోగం కోసం తిరుగుదురు గాని లెండి!" అన్నది.

"కాదు సీతా! నాకెందుకు ఉద్యోగం దొరకదో చూడాలి. ఆత్మగౌరవం కోసమైనా నేను ఉద్యోగం సంపాదించి తీరాలి" అన్నాను.

సంపాదించి తీరాను కూడానూ! – కాని నా తెలివివల్ల కాదు. చిన్నప్పుడు మాయింట్లో వారాలు చేసుకుతింటూ, నలుగురు పెద్దమనుష్యుల సహాయంవల్ల ఇంతకుముందే మంచి ఉద్యోగం సంపాదించిన ఒకరి దయవల్ల. మా వూళ్ళో కొత్తగా స్థాపించిన బాంకుకు అతను సెక్రటరీగా ఉంటున్నాడు. అతనంటే అందరికీ అభిమానం – ప్రెసిడెంటుగారికి మరీనూ. అతని శిఫార్సులవల్ల నాకు కూడా అందులోనే అరవై అయిదు రూపాయల ఉద్యోగం లభించింది.

ఆనాడు నాలో కలిగిన మార్పు వర్ణనాతీతం. కొంతకాలంనించీ వాయు ప్రచారం ఎరగని వాణ్ణి బయటికి తెచ్చినప్పుడు వాడి ఊపిరితిత్తులకు కలిగే సంతోషం నాకు కలిగింది. అయితే నా విషయంలో ప్రత్యేకత ఏమిటంటే అదివరకల్లా నాకు సరిగా ఊపిరి సలపటం లేదని నేను ఈ క్షణానే గుర్తించాను. విరిగిన వెన్నెముక సరిఅయినట్టుగా కూడా అయింది నాకు. అదివరకల్లా నా వ్యక్తిత్వాన్ని భోషాణంలో పెట్టి తాళం వేసి ఉంచుతూ వచ్చానని కూడా నాకిప్పుడే తెలిసి వచ్చింది. ఇకనించీ నేను సీతతో సమానంగా తూగగలనని ధైర్యం వచ్చేసింది. ఇక మా యిద్దరి అన్యోన్యతకూ నా దారిద్ర్యం అడ్డం వస్తుందని భయంలేదు. నేను ఉద్యోగం సంపాదించలేనివాణ్ణి అవుతానేమో అన్న దిగులుకూడా పోయింది. నాజీవితంలో అదొక పర్వదినంగా కనిపించింది.

ఆనాటి ఉత్సాహంలో నేను ఉద్యోగం సంపాదించినందుకు సీత పొంగి పొర్లలేదన్న విషయం కూడా నేను గమనించలేదు. నా ఉద్యోగం సీతలో కలిగించిన మార్పు నేను సరిగా గమనించలేదు. ఆ మార్పు అర్థం చేసుకోవటం అసలేలేదు. పగలల్లా ఆఫీసులో గడిపివచ్చి సీత ఉత్సాహంగా లేకపోవటానికి నా ఉద్యోగమే కారణమని నేనెట్లా ఊహించగలను? నేను ఇంట్లోలేని సమయంలో ఏం జరిగినా జరిగి ఉండవచ్చును! అల్ప విషయాలు! కొంపకూలి సీతమీద పడ్డదన్నంత అనుమానం నాకు కలగటానికి తగినంత మార్పు మాత్రం సీతలో కలగలేదు.

ఆఖరుకు నాకు జీతం వచ్చిన నాడు పాపం పండి బద్దలయింది! నేను ఆఫీసులో జీతం తీసుకుని నేరుగా బజారుకువెళ్ళి రెండు కోట్లకూ నాలుగు చొక్కాలకూ గుడ్డ తీసుకుని టెయిలరుకిచ్చి, నాకు కొన్ని ధోవతులూ, సీతకు రెండు చీరలూ, రెవిక గుడ్డలూ తీసుకుని ఇంటికి వచ్చాను. అవి చూసి సీత మొహం వికసించటం చూసి ఆనందింతామని! నా మొహాన అదివరకే చిరునవ్వు మొలకెత్తింది. ఏమీ మాట్లాడకుండా, మొహాన ఎటువంటి వికారమూ లేకుండా సీత నా చేతిలోంచి గుడ్డలూ, నమూనాలూ తీసుకుని వాటిని దీర్ఘంగా పరీక్షించసాగింది. నాకు కలిగిన ఆశ్చర్యంలో నా చిరునవ్వు మాయమై ఉంటుంది. గడిచిన నెలరోజులకు గాను నేను సీత మొహాన్ని పరిశీలనగా చూడటం అదే మొదటిసారి.

సీత పరీక్ష ఎంతకూ పూర్తికాలేదు. ఆ గుడ్డల హృదయాలు పగలదీసి వాటి పాతకం యావత్తూ అర్థం చేసుకోదలచుకున్నట్టు కనిపించింది సీత. ఆమె నోటివెంట ఇంకా ఏమీ రాకపూర్వమే నాకు అవమానం కలిగినట్టయింది. కనీసం నా ఉత్సాహమైనా విరిగిపోయింది.

"ఎట్లా ఉన్నై గుడ్డలు?" అన్నాను, నాకు కలగటం ప్రారంభించిన నిరుత్సాహం నా గొంతులో కనిపించకుండా ఉండాలని వ్యర్థప్రయత్నం చేస్తూ.

"బాగానే ఉన్నై. ఈ కోటుగుడ్డ పరుపులు కుట్టటానికి బాగా పనికి వస్తుందేమో

ఈ చొక్కా గుడ్డలు దిళ్ళు కుట్టటానికి, ఈ రెవిక గుడ్డలు గలీబులకూ! ఈ చీరలోనే ఉదారంగు పోగుంటే ఇంకా బాగుండేది. మీ ధోవతులు కూడా ఒక్క ఉతుక్కే దాళ్ళుపడి పొయ్యేటట్టున్నై" అన్నది సీత - పరిహాసంగా కూడా కాదు. నిర్వికారంగా! పిల్లవాడి జ్ఞానాన్ని పరీక్షాధికారి తనిఖీ చేస్తున్నట్టు! తన మాటలవల్ల నాకు కలిగే బాధ తన్ను ఏమాత్రమూ బాధించనట్టు!

నేను లోలోపల మండసాగాను.

"అయితే ఈ గుడ్డల్లో నువు ఒకటైనా పాసు చెయ్యలేదన్నమాట!" అన్నాను వణుకుతున్న గొంతుతో. నా ఉద్రేకాన్ని అణిచి పెట్టాలని ప్రయత్నమైనా చెయ్యకుండా.

"పోనివ్వండి. ఇప్పుడేం చేస్తారు?.. పోనీ నాతో ముందుగా మాటమాత్రం చెబితే ఏం?"

"ఇప్పుడు మించిపోయిందేమీలేదు. ఆ చీరలు తిరిగి పుచ్చుకుంటాడు" అన్నాను.

"అయితే ఇవి మంచివి ఉంటే తీసుకురండి!"

నేనా చీరలు తీసుకువెళ్ళి షాపులో ఇచ్చి వట్టి చేతులతో ఇంటికి తిరిగివచ్చాను. సీత నేనేమీ తీసుకురాలేదని గమనించింది. కాని వెంటనే నన్నేమీ అడగలేదు. ఆ విషయం నేను గమనించాను.

ఎప్పుడో నేను భోజనం చేస్తుండగా సీత "మీరేమి తిరిగి తీసుకు రాలేదల్లే ఉందే?" అన్నది. సీత దేన్ని గురించి మాట్లాడుతున్నదో నాకర్థం కానట్టు నటించాను కాస్సేపు, ఆఖరుకు "నీకు నచ్చే చీరలు బజార్లోలేవు. ఉన్నా నేను గుర్తించలేకపోయినాను" అన్నాను. ఆ మాట మీద సీత ఏమీ వ్యాఖ్యానం చెయ్యలేదు.

ఆ రాత్రి నాకు నిద్రపట్టలేదు. నా మనస్సు చాలా కలత పడ్డది. నా బుద్ధి సన్ని పాత రోగి మనసల్లే ఒక సారే పరిపరివిధాల వెళ్ళింది. దానికొక దోవా డొంకా లేదు. కాని నేనా రోజు తేల్చుకున్నదిదీ :

సీత సొమ్ము కొంతకాలం తినటం చాలా బుద్ధితక్కువ పనిగా పరిణమించింది. ఆ రోజుల్లో నేను తప్పనిసరిగా కొంత వినయ విధేయతలూ కృతజ్ఞతా సీతకు చూపి ఉండాలి. నా వ్యక్తిత్వమూ నా అభిరుచులూ సీత వ్యక్తిత్వానికీ అభిరుచులకూ దాస్యం చేసి ఉండాలి. తిరిగి ఆ వ్యక్తిత్వాన్నీ అభిరుచులనూ నేను వ్యక్తపరచ దగిన పరిస్థితులు కలగటం సీతకు రుచించలేదు. నా వ్యక్తిత్వం మీద అధికారం చలాయించటానికీ వాటిని శాసించటానికీ అలవాటు పడిన సీత "మాటమాత్రం నాతో ముందుగా చెబితే ఏం?" అనక ఏం జేస్తుందీ? సీత నాకు చూపిస్తూ వచ్చిన ప్రేమ కూడా ఇప్పుడు సంశయాస్పదంగానే కనిపించింది. అది మనం విశ్వాసంగా ఉండే మన కుక్క మీద చూపే ప్రేమ. సీత నాకు చూపిన

ఇంతలో ఉంది!

సానుభూతి కూడా అటువంటిదే. నాకు ఉద్యోగం దొరికిన మర్నాడు నేను తనకు బానిసగా ఉండటం మానేస్తానని సీతకు తెలుసు. అందుకనే ఉద్యోగం రానందుకు నన్ను దిగులుపడనిచ్చేది కాదు సీత. నేను ఉద్యోగ ప్రయత్నం చెయ్యకుండా ఉండాలని సీత ఎంత ప్రయత్నం చేస్తూ వచ్చిందో నాకిప్పుడు తెలిసింది. "కాని ఉద్యోగాల కోసం ఎందుకు తిరుగుతారులెస్తురూ, కాళ్ళుపడిపొయ్యేట్టు!" అని ఎన్నిసార్లో అంది సీత.... నెలకు పాతిక రూపాయలు వ్యయంచేసి – నా సొంత ఖర్చు అంతకంటె ఉండదు – సీత నా ఆత్మను కొనాలని చూసిందన్నమాట!

ఈ విధంగా ఆలోచించుకుపోతే సీతకూ నాకూ ఉంటూ వచ్చిన అన్యోన్యత యావత్తూ నా బానిసత్వంగానూ సీత నిరంకుశత్వంగానూ, సీత నామీద చూపిన ప్రేమ యావత్తూ [illegible]ట్రగానూ, నేను సీతమీద చూపిన ప్రేమ గుడ్డితనంగానూ కనబడసాగింది. నా రక్తం ఉడికి పోయింది. నా అభిమానానికి అంత దెబ్బ యెన్నడూ తగలలేదు!

ఆ నాటినించీ నాకూ సీతకూ మధ్య ఒక అగాధం ఏర్పడి అభివృద్ధి కాసాగింది. మనిషికీ మనిషికీ ఉండే తేడాలు వారి అన్యోన్యతను బాధించకుండా చెయ్యగలిగినది సానుభూతి. సీతయందు నాకూ నాయందు సీతకూ సానుభూతి ఎప్పుడైతే అంతరించిందో, ఆ క్షణం నించీ మేమిద్దరమూ ఒకర్నొకరం ప్రతిఘటించసాగాం. నా అభిప్రాయాలను సీత తృణీకరించితే నాకు సీతమీద నైతికంగా ఉన్న హక్కునంతా వినియోగపరిచి నేను సీతను శాసించసాగాను. చివరకు కూరగాయల దగ్గిరనించీ నాయిష్టమే చెల్లించుకుంటూ రాసాగాను. ఒక్క నాయిష్టం చెల్లటమే కాదు సీత యిష్టం చెల్లకుండా కూడా చూడసాగాను. నన్ను ప్రతిఘటించటానికి ఆవగింజంత అవకాశం ఉంటే జారవిడవటం లేదు సీత. నాకెన్ని విధాల అసంతృప్తి కలిగించటానికి వీలుందో అన్ని విధాలా అసంతృప్తి కలిగిస్తున్నది.

సీత తను ఓడిపోయిన సంగతి ఎందుకు గుర్తించకూడదూ? తన పెత్తనం అయిపోయిందనీ నా పెత్తనం ప్రారంభమయిందనీ ఆ మనిషి ఎందుకు తెలుసుకోరాదూ? ఇంకా నన్ను వశపరుచుకుందామని ఆశ ఉంది కాబోలు సీతకు? – ఈ విధంగా అనుకుని నేను మరింత కాఠిన్యం అవలంబించటం మొదలుపెట్టాను. నా ప్రయత్నం సీతకు ఏ విధంగానూ ఊపిరి సలపకుండా చెయ్యాలని. కాని నా ప్రయత్నం ఏదో విషయంలో నిష్ఫలం అవుతూనే వస్తున్నది. అందువల్ల నా క్రౌర్యం అంతులేకుండా విజృంభించసాగింది.

నేనప్పటికి చాలా అజ్ఞానిని – నేను తెలుసుకోలేక పోయినప్పటికీ. అందుకనే సీతను సొంతంగా జయించటం సంభవమనుకున్నాను. సంసారం ఒక వ్యక్తియొక్క సంపూర్ణ శాసనం కింద సాగటం అసంభవం. అది రెండు కత్తుల ఒర – కాదని నేను భ్రమపడ్డాను. ఆడదాని వంతు రాజ్యంలో మగవాడు అడుగుపెట్టి ఆడదాన్ని జయించటం అసంభవం.

మగవాడి రాజ్యంలో మగవాణ్ణి ఆడది జయించటం కూడా అసంభవమే. ఎవరి పరిపాలనలో వారికి నేర్పు ఎంత అవసరమో స్వేచ్ఛ కూడా అంత అవసరం. సంసారానికి సంబంధించిన సమస్యలన్నీ ఈ రెంటిలోనూ ఏదో ఒకటి – లేక రెండూ – లోపించిన చోటనే బయలుదేరుతున్నై.

నా మటుకు నేను నాకిష్టమై సీతకు ఇష్టంకాని కూరలుగా చూసి ప్రతిరోజూ తీసుకురాగలను. కాని సీత తొమ్మిదిన్నరకో పదింటికో నాకు భోజనం చేసి పెట్టేటట్టు చెయ్యటం ఎట్లా? ఒకరు ఒక పని చెయ్యకుండా చెయ్యవచ్చును కాని, చెయ్యటం ఇష్టం లేనప్పుడు చేయించటం ఎట్లా?

నా గర్వమూ దురహంకారమూ నా మెదడును ముట్టడించి ఉండటం వల్ల నాకా మాత్రం తట్టలేదు. సీతను తిట్టటం మొదలుపెట్టాను. ఒకసారి నోటికి స్వేచ్ఛ ఇచ్చిన తరవాత అది చాలా దూరం వెళ్ళగలదు – నా నోరు వెళ్ళింది. నాకంటె నాగరికత కల మనిషి కావటం చేతనో, నా అంత గర్వి అయినప్పటికీ నా అంత దురహంకారి కాకపోవటం చేతనో, సీత నేను వెళ్ళినంత దూరం వెళ్ళకపోయినా కొంతవరకు నోటికి స్వేచ్ఛ ఇచ్చింది. నేను సీతను – కొట్టటం కూడా అలవాటు చేశాను.

మేము ఎంతదూరం వెళ్ళవలసి ఉందో, మా పతనం ఎక్కడ అంతమైపోతుందో నేను ఊహించలేకపోయినాను. నిన్న నోటివెంట అనటానికి వెరిచిన మాటలు ఇవాళ ధైర్యంగా అనేస్తున్నాము. నిన్న చెయ్యటానికి వెరిచిన పనులు ఇవాళ చేసేస్తున్నాము. సీత నేను కొంత కాలం తన డబ్బు తిన్న సంగతి తరుచు ఎత్తుతూ ఉండేది. తన డబ్బు! "నాకటువంటి భేదాలు లేవు" అన్న సీత నోటివెంట ఆ మాట!

మేమిట్లా ఎందుకు తలపడ్డామో కూడా మరిచిపోయాం. ఒకరినొకరు హింసించు కోవటం వల్ల మాకేమైనా తృప్తి కలుగుతున్నదా అని కూడా మేం ఆలోచించుకోలేదు. అంత ఆలోచించడానికి మాకు వ్యవధానం లేదు, ఓపికా లేదు.

మధ్య మధ్య నేను సీతకు ఉపన్యాసాలిచ్చే వాణ్ణి; "నాకు ఆడవాళ్ళను తిట్టటమూ కొట్టటమూ అంటే ఎంత అసహ్యమో ఆపరమాత్ముడికి తెలుసు. నా చేత ఈ పాడు పనులు కూడా చేయిస్తున్నావు నువ్వు!...." అట్లా అంటే నా అంతరాత్మ తృప్తిపడేది – నేను నిజంగా ఏ పాపమూ ఎరగను, తప్పంతా సీతదేనని. నా మాదిరిగా పాశ్చాత్య సారస్వతం చదవని సీతకు ఇటువంటి ఉపన్యాసాలు చేసే శక్తిలేదు.

అప్పుడప్పుడూ నాకు కాస్త జ్ఞానోదయం కలిగి నిజమైన పశ్చాత్తాపం కలిగేది – నా ఒక్కడి తరఫునా అనుకునేరు; కాదు, మా ఇద్దరి తరఫునా. మేం ఒకప్పుడు – ఎంతో కాలం కిందట కూడా మళ్ళీ! – ఎంత ఆనందం అనుభవించాం! ఇప్పుడైనా ఈ విధమైన

వైరం పెంచుకుని ఎంత సుఖం చేజేతులా పోగొట్టుకుంటున్నాం! ఇంకా అంతా మించిపోలేదేమో! సీత నాకు లొంగకపోతే నేనే సీతకు లొంగిపోయి, బతికి ఉండే నాలుగురోజులూ ఇంత సుఖమైనా అనుభవించరాదూ? ఎందుకొచ్చిన అహంకారం? దీనివల్ల సాధించదగినది చీమ తల కాయంత కూడా లేనప్పుడు!

సీతతో నాలుగైదు సార్లు సంధిచేసుకుని చూశాను. కాని నా వేదాంతం పని చెయ్యలేదు. సీతకు కూడా అటువంటి వేదాంతం లేకపోవటం వల్ల నేను రాజీగా ఉద్దేశించినది నా అపజయంగా పరిణమించింది. అందువల్ల నేను పొందదగిన కాస్త సుఖమూ కృత్రిమసౌఖ్యం మాదిరిగా ఉండటమే కాక మర్నాటినుంచీ సీతకు నన్ను చూస్తే అలుసు జాస్తి కాసాగింది. ఇట్లా నాలుగైదు సార్లు జరిగిన తరవాత ఇక రాజీ ప్రయత్నం చెయ్యనని ప్రమాణం చేసుకున్నాను.

ఆ పట్టున పూర్తిగా నెలా పదిహేను రోజులు నేను సీతతో ఎటువంటి సంబంధమూ లేకుండా ఉన్నాను. ఆ రోజుల్లో నా మనసు బురదగుంట మాదిరిగా అయిపోయింది. రాత్రివేళ ఒంటరిగా పడుకుని అనేక పిచ్చి ఊహలు ఊహించేవాణ్ణి – సీతను వదిలేసి ఇంకో పెళ్ళి చేసుకుందామనీ, ఎవతెనైనా ఉంచుకుందామనీ, విచ్చలవిడిగా తిరిగి సమస్తమైన వ్యాధులూ అంటించుకుని ఆ తరవాత సీతను కూడా బాధపడేట్టు చేతామనీ, ఏమిటేమిటో! అట్లా ఆలోచిస్తూ ఆలస్యంగా నిద్రపోయి జాముపొద్దెక్కి లేచి, చప్పున కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని ఆఫీసుకు వెళ్ళేవాణ్ణి.

నీటిని కాచటం మొదలు పెడితే కొంత వేడెక్కిన మీదట అది ఆవిరిగా మారిపోయినట్టు మా సంసారం ఈ పరిస్థితులలో ఎప్పటికైనా విచ్ఛిన్నం అయి తీరవలసి ఉంది. కాని ఆ పని అంత త్వరగా జరుగుతుందని భావించటం లేదు. తను చేస్తున్న పాపానికి అంత త్వరలో ఫలితం వస్తుందని ఏ పాపి కూడా అనుకోలేదు – అది ఎంత ఆలస్యంగా వచ్చినాసరే.

ఆనాడు నేను చాలా చిరాకుతో ఇంటికి వచ్చాను. వస్తూనే ఏదో వంక పెట్టి సీతను నానా తిట్లూ తిట్టాను. భోజనం సరిగా చెయ్యకుండా వెళ్ళి నాపక్కమీద పడుకున్నాను. అలిసిపోయి ఉన్న నా శరీరానికి వెంటనే నిద్రపట్టింది. నాకు మళ్ళీ నిద్ర మెలకువ వచ్చేటప్పటికి ఒంటి గంటన్నర అయింది. నా శరీరానికి బడలిక తీరింది. మనస్సు కూడా ఎంతో నిర్మలంగా ఉంది. నా మనస్సు అంతనిర్మలంగా ఉండి ఎన్నో యుగాలయినట్టుంది. నాకా క్షణాన సీత మీద వాంఛ కలిగింది. నేను లేచి సీత మంచం పక్కన నిలబడి నిద్రపోతున్న సీత వంక చూశాను. ఆమె మొహం ప్రశాంతంగా ఉంది. ఈ మొహం నన్ను చూడంగానే మిటమిటలాడే మొహం కాదు. ఈ సీత మొదట నేను

ప్రేమించిన సీత. మాకిద్దరికీ చెడిపోక పూర్వం ఒక రాత్రివేళ ఇట్లాగే నిద్రాభంగం కలిగితే నేను సీత మొహం పరీక్షచేస్తూ మేలుకుని ఉండేవాణ్ణి. నేనటువంటి సమయాల్లో తన చెక్కిళ్ళు నిమిరినా, జుట్టు సర్దినా, ముద్దుపెట్టుకున్నా సీత ఎంత నిద్రలో ఉండి కూడా నా స్పర్శ గుర్తించిన దానల్లే సూక్ష్మంగా చిరునవ్వు నవ్వి తన చెయ్యి నా మీద వేసేది. ఆ సీత నాకిప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చింది. నేను ఆ ఆలోచన భరించలేకపోయినాను. సీత కళ్ళు తెరిచి నన్ను చూసి నవ్వకూడదూ? ఈ నాలుగైదు మాసాలలో మేమిద్దరమూ అన్న మాటలూ చేసిన పనులూ ఏ భగవంతుడైనా తుడిచివెయ్యరాదూ?

నేను సందేహిస్తూ - సగం అయిష్టంగానే - సీత భుజం మీద చెయ్యి వేశాను. ఆమె చప్పున కళ్ళు తెరిచి చూసింది. వెంటనే ఆ మొహంలో నాకు రోజూ అనుభవం ఉన్న పరివర్తన వచ్చేసింది. సీత నన్ను చూసి నవ్వుతుందని ఆశ ఉండటానికి నాకేమీ ఆధారం లేకపోయినప్పటికీ హతాశుణ్ణి అయినాను. ఆ చిట్లించిన మొహం చిట్లించినట్టే ఉంది. సీత మళ్ళీ కళ్ళు మూసుకుని నాచేతిని విదిలించి పక్కకు తిరిగి పడుకుని మళ్ళీ వెంటనే గాఢనిద్రలో పడ్డదానల్లే శ్వాస పీల్చటం మొదలుపెట్టింది. ఆమె నిద్రపోవటం లేదని ఆ మొహం చిట్లింపే చెబుతున్నది.

అంతటితో నా సుఖ స్వప్నం భగ్నమయింది. కలకదేరిన నా మనస్సు మళ్ళా కెలికి నట్టయింది. నాకు పట్టరాని కోపంవచ్చి సీతను రెక్క పట్టుకుని ఒక్క ఊపున లాగి కూర్చోపెట్టాను. సీత ఒక ముక్కు ముక్కి నా చేతిని బలవంతాన వదిలించుకోవాలని ప్రయత్నించింది. నేను వదలలేదు. సీత నా వంక "ఏమిటి ఈ దౌర్జన్యం? నేనెవరో ఎరుగుదువా?" అన్నట్టు చూసింది. నేనా చూపు భరించలేకపోయినాను. రెండో చెయ్యి చాచి సీత చెంపమీద నా శక్తి కొద్దీ కొట్టాను. ఆ దెబ్బతో నా ఆగ్రహం రెట్టింపయింది.

"ఏమిటా వెధవ చూపు? నన్నేం చెయ్యగలవని? ఆ చూపేమిటంటాను!" అని సీత దవడలు రెండూ పొంగిపొయ్యేటట్టు కొట్టాను. ఎన్ని దెబ్బలు కొట్టానో నాకే తెలియదు. సీత నాకు చేసిన దానికీ చేసిందని నేననుకున్న దానికీ - అన్నిటికీ నాకసి తీర్చుకోవాలనిపించింది. నా కసి తీరక పూర్వమే నా చేతులు నెప్పెత్తినై!...

మర్నాడే సీత తన సామాను యావత్తూ తీసుకుని పుట్టింటికి వెళ్ళిపోయింది.

ఆరు సంవత్సరాలు గడిచినై.

ఆ కాలంలో నేను సీతను స్మరించని రోజు లేదు - నా దగ్గిరనించి వెళ్ళిపోయిన సీతను కాదు, నా దగ్గిరికివచ్చిన మొదటి సీతను. ఆ మొదటి సీతను ప్రేమించటం మాననేలేదు నేను. ఆ సీతనూ ఆమె వల్ల నేను పొందిన సౌఖ్యాన్నీ నేను మరవగలిగితే మనిషినేకాను. ఈ రెండో సీత నాకు అర్థం కాలేదు. ఈమెను నేనెన్నడూ కోరలేదు,

కోరను. నేను పడ్డ మనోవ్యధ కాని, పశ్చాత్తాపం కాని ఆ మొదటి సీతకోసమే. ఆ సీత ఏమైపోయింది?

నా అసలు సీత జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా నాకు మా బావమరిది ప్రసాదు జ్ఞాపకం వచ్చేవాడు. ఆ సీతతోపాటు నేను ప్రసాదును కూడా పోగొట్టుకున్నాను. వాడు అక్కకంటె రెండేళ్ళు చిన్న. వాణ్ణి కని మా అత్తగారు మరణించింది. వాడికీ వాడి తండ్రికీ (మామగారికి) ఒక్క క్షణం పడేదికాదు. ఆ పసివెధవతో ఆయన ఎప్పుడూ కీచులాడే వాడు. వాణ్ణి కవ్వించి వాడిచేత ఏదో అనిపించి "అదుగో ఆ మాట అన్నావు!" అని గోలెత్తేవాడు. సీత అన్నట్టు వాళ్ళిద్దరిదీ సవతిపోరు.

సీతకు తమ్ముడంటే అమితప్రేమ. తండ్రి తను చెప్పినట్టు వినేవాడు కనక తండ్రికీ తమ్ముడికీ తను మధ్య ఉంటూ, ఆయనవల్ల వాడికి జరగనిదంతా తన ద్వారా జరిగేటట్టు చేసేది. సీత సహాయమే లేకపోతే వాడు తండ్రితో వేగలేక ఎన్నడో ఆత్మహత్యో ఎక్కడికైనా లేచిపోవటమో ప్రయత్నించి ఉండును.

నేను ఆఖరుసారి వాణ్ణి చూసినప్పుడు వాడికి పదమూడేళ్ళుంటవేమో! వాడి లేతమొహమూ, కళ్ళ మీదికిపడే ఉంగరాల జుట్టూ, విశాలమైన కళ్ళూ జ్ఞాపకం వచ్చేవి నాకు, వాడు జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా. అయితే వాడు మాత్రం ఈ ఆరు సంవత్సరాల కాలంలో చాలా మారి ఉండాలి. వాడికీ లోపల పెళ్ళీ, పెళ్ళాం కాపరానికి రావటమూ కూడా జరిగినవని విన్నాను. వాణ్ణి పోగొట్టుకున్నందుకు కూడా నేను చాలా పశ్చాత్తాపపడేవాణ్ణి.

ఒకనాడుదయం నేను నా గదిలో కూర్చుని పత్రిక చూస్తుండగా మా యింటి ముందు బండి ఒకటి వచ్చి ఆగిన చప్పుడు వినిపించింది. నా కెందుకో వెంటనే సీత తిరిగి వచ్చిందేమో ననిపించింది. నేను అనుమానిస్తూ కుర్చీలోనించి లేస్తుండగా ప్రసాదు నా గది తలుపు తెరిచి నా వంక భయంతో చూసినట్టు చూస్తూ గుమ్మంలో నిలబడ్డాడు. వాడివెనక చీరకనిపించి మాయమైంది. నా గుండె గబగబా కొట్టుకోవటం ప్రారంభించింది. సీత వచ్చిందనుకున్నాను.

"ఏంరా, ప్రసాదూ?... రా, లోపలికిరా! నీ వెనక ఎవరూ?" అన్నాను.

"నా – నా భార్య!" అన్నాడు ప్రసాదం కొంచెం సిగ్గుపడుతూ.

"రండి లోపలికి! ... ఎంతకాలమయిందిరా నిన్ను చూసీ!" అన్నాను. వచ్చిన మనిషి సీత కానందుకు నాకు చాలా ఆశాభంగం అయింది. నా మొదటి సీత నాకు ఎప్పటికైనా మళ్ళీ దక్కుతుందనే ఆశ నన్ను పట్టుకుని ఉండాలి.

ప్రసాదు అనుమానిస్తూ లోపలికి వచ్చి నా ప్రోద్బలం మీద ఒక కుర్చీలో బలవంతాన

కూర్చున్నాడు. వాడి భార్య, రెండడుగులు లోపలికివచ్చి దూరాన నిలబడ్డది భర్త వంకనే చూస్తూ.

"భయంలేదు, రా అమ్మా!" అన్నాను. ఆ పిల్లను చూడగానే నాకు ఎంతో ముచ్చట వేసింది. ఆ పిల్ల పేరు భారతి అని తరవాత ప్రసాదు చెప్పాడు. భారతి చాలా చిన్నపిల్ల. ఆమె వయస్సు ఇంకా కొంచెం ఉండవచ్చునేమో కాని చూడటానికి పదమూడేళ్ళయినా ఉండవేమో ననిపించింది. నేను లోపలికి రమ్మనగానే భర్త దగ్గిరికివచ్చి వాడి కుర్చీని అనుకుని నావంక అమాయకంగా చూస్తూ నిలబడ్డది. వాళ్ళిద్దరికీ ఒకరికొకరు సమస్తంగా ఉన్నారని గ్రహించగలిగాను. వాళ్ళను చూడగానే నా సీత కూడా ఒకప్పుడు నేనే లోకంగా ఉండేదని జ్ఞాపకం వచ్చింది.

నాకు సీతను గురించి ప్రసాదును అడగాలని ఉంది; ఈ ఆరు సంవత్సరాల అనంతరం వీడు భార్యా సహితంగా నా దగ్గిరికి ఏం పని మీద వచ్చాడో తెలుసుకోవాలనీ ఉంది. అంతా వాడే చెబుతాడని చూస్తూ కూర్చున్నాను.

"బావా, ఇంతకాలం అయిన తరవాత నేను నీ పంచన తలదాచుకోటానికి వస్తే నీకు సహజంగా ఇష్టం కాకపోవచ్చును. నాకిప్పుడు దిక్కులేదు – నువ్వు తప్ప! కనీసం నాకొక పాతిక రూపాయల నౌకరి అయినా దొరికే వరకూ ఎవరి చాటున అయినా ఉండాలి. నా విషయం కూడా నాకు దిగులులేదు. కాని నా వంటి దౌర్భాగ్యుణ్ణి చేసుకుని, పాపం ఈ భారతి –" అప్రయత్నంగా వాడి భుజం మీద చెయ్యి వెయ్యటం నేను గమనించాను.

"మేం నీ చాటున ఉండటం నీకిష్టం లేకపోతే చెప్పు, బావా!" అన్నాడు ప్రసాదు. భారతి స్పర్శతో కొత్త శక్తి పొందిన వాడల్లే.

"అటువంటిది నువు కల్లోకూడా అనుకోకు. మీ యిష్టం వచ్చినంత కాలం ఇక్కడ ఉండండి. ఈ యిల్లుమీది. నాకు పెద్దతనం వస్తున్న కొద్దీ పిల్లలమీద భ్రాంతి పోతున్నది. మీరే ఆ కొరత తీరుద్దురుగాని!" అన్నాను.... నిజానికి నాకప్పటికి ఇరవై ఎనిమిది ఏళ్ళేకాని భారతి వంక చూస్తుంటే నా తల నెరసి చాలా ఏళ్ళయిందనిపించింది. అటువంటి కుమార్తె నాకు ఉండి ఉంటే ఎంత బాగుండునని కూడా అనిపించింది.

"మా సీత ఎంత మారిపోయిందో నేను ఊహించలేక నీదే తప్పనికూడా చాలా కాలం నమ్మాను, బావా! నాదాకా వస్తే కాని నాకు తెలిసిరాలేదు" అన్నాడు ప్రసాదు.

"అదే నేను అడుగుదామనుకున్నాను. ఏమయిందీ! నువ్విట్లా దిక్కులేనివాడివి కావటానికి కారణమేమిటీ?" అన్నాను. ప్రసాదు జరిగిందంతా చెప్పాడు.

మా మామగారికి నా భార్య మొదటి సంతానం కాదు. అంతకు పూర్వం ముగ్గురు

పిల్లలు. ఇద్దరాడపిల్లలూ ఒక మగపిల్లవాడూ – పుట్టి పెరిగి పెద్దవాళ్ళయి పోయినారు. ఇద్దరాడపిల్లలకు పెళ్ళిళ్ళు కూడా చేశాడాయన. మగపిల్లవాడు మాత్రం అయిదేళ్ళు పెరిగి పోయినాడు. (వాణ్ణి చూస్తే కూడా ఆయనకు పడేది కాదట. వాడికి రోగం వస్తే మందిప్పించక చంపాడు మా మామగారు!) మేమెవరమూ కనుక్కోలేదు కాని ఆయన పిత్రీయమైన ఆస్తి నాకిచ్చిన కట్నంతోనే సున్నా చుట్టింది. కాని ఆయన ఉద్యోగం అప్పటికింకా అయిపోలేదు. సీత నా దగ్గిరనుంచి వెళ్ళిపోయిన రోజుల్లో ఆయన రిటైరు కాబోతున్నాడు.

తరవాత ఆయన రిటైరయినాడు. ప్రావిడెంటు ఫండూ కొంత ఇన్సూరెన్సు డబ్బూ వస్తే అది సీత పొలంమీద వచ్చే అయివేజుకు జతచేసి ఒక యిల్లు కట్టించి నాలుగెకరాలు పొలంకొని అంతా సీత పేర పెట్టేశాడుట. భారతి కాపరానికి వచ్చేవరకూ ప్రసాదుకు ఈ ఏర్పాటు వల్ల ఏమీ ఇబ్బంది కలగలేదు. కాని భారతి వచ్చిన క్షణం నించీ ప్రసాదుకూ సీతకూ చెడింది. ప్రసాదు భారతిని ఎంత ప్రాణపదంగా చూడటం నేర్చుకున్నాడో సీత ఆ పిల్లను అంత అసహ్యంగా చూడసాగింది. భారతిని సీత కోరంటికం పెడుతుంటే ప్రసాదు చూసి సహించలేక పోయినాడు. ఎన్నడూ అభిప్రాయభేదం ఎరగని వాళ్ళిద్దరూ రోజూ పోట్లాడుకోసాగారు. మాటమీద మాటవచ్చి సీతా ప్రసాదూ నువ్వెంత అంటే నువ్వెంత అనుకున్నారు. సీత ఆఖరుకు “నా సొమ్ము తింటున్నందుకూ, నా ఇంట్లో ఉన్నందుకూ నీకు కృతజ్ఞత అయినాలేదు!” అన్నది. ప్రసాదు మరుక్షణమే భార్యను బండి ఎక్కించి నా దగ్గిరికి ప్రయాణమైనాడు.

“వెనకటి సీత కాదు బావా!” అన్నాడు ప్రసాదు. “సీత ఏమన్నా నేను లెక్కచేసి ఉండను. నాకది అంటే ఇప్పటికీ యిష్టమే కాని నిజంగానే దాని ఉప్పు తింటూ దానితో అభిప్రాయభేదం వచ్చినప్పుడు సర్దుకుపోవటం చచ్చినట్టు పడి ఉండటం అవుతుంది, కాని సర్దుకుపోవటం కాదు!” వాడన్న ఆ ముక్క నేను ఎప్పటికీ మరవలేదు.

నేను హోటల్లో భోజనం మానేసి ఇంట్లోనే వంట పెట్టించాను. భారతి అమాయకురాలే గాని అసమర్థురాలు కాదు. వంట దివ్యంగా చేస్తుంది.

పదిహేను రోజులు గడిచింది. ప్రసాదునూ భారతినీ చూస్తే నాకు చాలా జాలి కలిగేది. నా ప్రేమకు కలిగిన అపాయమే వాడి ప్రేమకూ కలిగేటంత పని అయింది. ఈ కొత్త సీత నన్నూ నా మొదటి సీతనూ వేరుపరచగలిగింది. కాని ప్రసాదునూ భారతినీ వేరుచెయ్యలేకపోయింది. ప్రసాదే నాకంటె ఎంతో అదృష్టవంతుడు. వాడికీ వాడి భార్యకూ నేను చెయ్యదగిన శాశ్వతమైన ఉపకారం ఏమైనా ఉందా అని చాలా దీర్ఘంగా ఆలోచించాను.

చివరకు ఒక ఉపాయం తట్టింది! నేను సీతతో సంధి చేసుకుని ఆమెకు బానిసగా ఉండటానికి అంగీకరిస్తే సరి! ఎవరన్నా తనకిందతొత్తుగా ఉంటే తప్ప ఆ మనిషికి తృప్తి కలిగేటట్టు లేదు. నేనట్లా ఉండటానికి ఒప్పుకుంటే ప్రసాదుకూ సీతకూ సఖ్యత కలుస్తుంది. సగంలో ఆగిపోయిన వాడి చదువు పూర్తి అవుతుంది. ఆ తరవాత వాడు కూడా ఎక్కడన్నా నాలుగురాళ్ళు తెచ్చుకుని భార్యతో స్వేచ్ఛగా ఉంటాడు. నేను మనసారా ప్రేమించిన సీతకోసం భారతికి ఈ మాత్రం ఉపకారం చెయ్యటానికి తీర్మానించాను.

ఈ ఆలోచన కలిగిననాడే నేను మా అత్తవారూరు బయలుదేరాను. దారిలో నేను వెయ్యబోతున్న పశ్చాత్తప్తుడి వేషం చక్కగా రిహార్సు చేసుకున్నాను. కష్టమంతా మొదట్లోనే ఉంది. నన్ను చూడగానే సీత పుటిక్కిన ఏదో పిడుగంటి మాట అంటుంది. అప్పుడు నేను చలించకుండా ఉంటే మిగిలిన నాటకం సులభంగా ఆడవచ్చును. ఆ తరవాత కూడా కొంత కష్టం లేకపోలేదు. నేను నిజంగానే పశ్చాత్తాప పడుతున్నాను, నాది దొంగెత్తుకాదు, అని సీతను నమ్మించాలి. అంత నటనాకౌశలం నాలో ఉందా? ఇటువంటి విద్యలు జీవితంలో అవసరపడతవని నేను కలలో కూడా అనుకుని ఉండలేదు. నిజానికి నాగరిక ప్రపంచం రోజూ చేస్తున్నది నటన కాదా – ఆ చిరునవ్వులూ, ఆ నమస్కారాలూ, ఆ వినయమూ, ఆ మర్యాదా!....

నేను వెళ్ళేటప్పటికి నా అదృష్టము బాగుండి సీత ఒంటరిగానే ఉంది. ఒక్క చూపులోనే గ్రహించాను సీత కొద్దిగా పాలిపోయి కొద్దిగా చిక్కి ఉందని. నన్ను చూడగానే ఆవిడ లేచి నిలబడి నా వంక దిగ్భ్రమచెందిన దానల్లే చూడసాగింది. నేను గట్టిగా ధైర్యం చిక్కబట్టి పాఠం వప్పగించసాగాను.

"సీతా! నేను నీ విషయంలో ఎంత దుర్మార్గంగా ప్రవర్తించానో కనుక్కోటానికి ఇంత కాలం పట్టింది. నిన్ను – నువు నన్ను క్షమించి –" ఆ వెధవ ముక్క దగ్గిర నాకు నోరు కట్టుపడ్డది. అదృష్టవశాత్తూ నేను నా వాక్యం పూర్తి చెయ్యవలసిన అవసరం తప్పింది. సీత నమ్మశక్యంగాని పనిచేసింది – నా మాటలు పూర్తికాకమునుపే మొహానికి చీరె చెంగు అడ్డం పెట్టుకుని వెక్కివెక్కి ఏడవసాగింది.

ఒక్క క్షణం కాలం నేను నిశ్చేష్టుణ్ణి అయిపోయి సీత వంకచూశాను. మరుక్షణం నా అనుమానాలన్నీ రహితమయినై. ఏం జరిగిందో, ఎట్లా జరిగిందో నా కెందుకు? ఈ ఏడిచే సీత మూడు మూర్తులా నా మొదటి సీత మాదిరిగా ఉంది. నేను చప్పున సీత దగ్గిరికివెళ్ళి ఆమెను నా చేతుల్లోకి తీసుకుని కన్నీటితో తడిసిన ఆమె చెక్కిళ్ళు ముద్దు పెట్టుకున్నాను. ఆ తరవాత సీత నిమిషంలో నా అనుమానాలన్నీ తీర్చింది.

"మీరు ఉద్యోగం కోసం తహతహ లాడటం చూసి, మీకు నామీద మొదట్లో ఉండిన అపేక్ష పోయిందనీ, అందుకనే నా సొమ్ము ముట్టుకోటం మీకంత కష్టంగా ఉందనీ అనుకున్నాను. ఉద్యోగం రాగానే మీరు నేననుకున్నంతా చేశారు. ఆ వెధవ నౌకరిమీదపడి మీరు నాకు రోజల్లా కనపడకుండా ఉండటమే కాక రాత్రివేళ కూడా నా సంగతి విచారించటం మానేశారు. నాకు మీమీద చాలా కోపం వచ్చేది. చెప్పొద్దూ! చివరకు ఒకనాడు అన్నీ పాడుగుడ్డలు తెచ్చి నాచేతికిచ్చారు. (అవన్నీ పాడు గుడ్డలు అయి ఉండవచ్చునని నాకు ఇంతకాలమయిన తరవాత సీత చెప్పేదాక తట్టనేలేదు. మొదట్లోనే అన్నదనుకోండి. ఆ అనటానికీ ఆరు సంవత్సరాల అవతల అనటానికీ చాలా భేదం ఉంది!) నేనామాట అన్నానని మీకు కోపం వచ్చి మీరు నాకు తెచ్చిన చీరెలు ఇచ్చేశారు. అప్పటినుంచీ మీరు మారిపోయినారు. (ఇది అన్యాయం. నేను సీతను గురించి అనుకున్న మాటే. నన్ను గురించే సీత అనుకుని ఉండటం!) అది వరకు మీ దగ్గిర ఎంత చనువు తీసుకున్నా మీకు ఇష్టమయ్యేది. మీకు ప్రతిదానికీ నామీద కోపం రావటం మొదలుపెట్టింది. జరిగిపోయిన రోజులు తలుచుకుని రోజూ ఏడిచేదాన్ని. ఆఖరికి మిమ్మల్ని చూస్తే భయమూ, అసహ్యమూ కలిగింది. నాకు ఇష్టమైన మొగుణ్ణి చంపేసి ఆ స్థానం మీరు పుచ్చుకున్నారనుకొనే దాన్ని.

"నాది ఎంత పాపిష్టి జన్మో, నామనసులో ఒకటుంటే పైకి ఇంకొకటి వచ్చేది. నానోటి వెంబడి ఏది వచ్చినా మీకు తప్పుగానే కనపడేది. ఆఖరుకు ఆ యింట్లో ఉండలేక వచ్చేశాను.

"కాని నేను మీ విషయంలో ఎంత ఘోరంగా ప్రవర్తించానో నాకు తెలిసిరాలేదు, మా ప్రసాదు ఇంటినుంచి లేచిపొయ్యే వరకూ!"

నా అనుమానాలన్నీ తీరినై కాని ఇంకా ఒకటి మిగిలి ఉంది.

"అదంతా సరే కాని, పాపం మీ మరదలిని అంత ఒత్తిడి పెట్టావుట – దేనికీ?" అన్నాను.

"నాకేదో భూతం ఆవేశించింది. వాళ్ళిద్దర్నీ చూసినప్పుడల్లా మన కాపరం మొదటి రోజులు జ్ఞాపకం వచ్చేవి. నా మనస్సు భగభగ మండిపొయ్యేది. వాళ్ళు అపేక్షగా ఉండాలంటే నేను చూడకుండా ఉండరాదా? నా కెందుకీ శిక్ష అనిపించేది! పాపం! వాడికేమర్థమవుతుంది నా బాధ!... వాడితో కూడా అంతే – ఒకటి మనసులో ఉంటే ఇంకోటి అనేదాన్ని. నాకు ఎటువంటి శిక్ష విధించాలో అటువంటి శిక్ష విధించాడు! మొదట మీకు దూరం కావటమూ – తరవాత వాడికీ! తీరా వాడు వెళ్ళిపోతున్నాడని తెలిసిన తరవాత నా ప్రాణం

దిమ్మరపోయింది. బుద్ధితక్కువై ఆ మాట అన్నాను. నన్ను క్షమించమని అందామనుకున్నాను కాని నా నోట మాటరాలేదు. వాడు వెళ్ళిపోయినప్పటినించీ నాకు నిద్రాహారాలు సరిగా లేవు. ఇప్పుడు మాట్లాడినందుకు నోరెండి పోతున్నది...

"నేను మీతోనూ వాడితోనూ అని ఉండాలిసిన మాటలు మీరు నాతో అనేటప్పటికి నా గుండె పగిలిపోయింది. ఏమైతే ఏం, మీరు మళ్ళీ నాకు కనపడ్డారు!..."

ఇంతకూ నేను చెప్పవచ్చిందేమంటే – ఇంతలో ఉంది!

మొదటి ముద్రణ : స్వగతం కథల సంపుటి, ఆగస్ట్ 1937
యువ కార్యాలయం, తెనాలి